

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 07 - september 2013
Jaargang 134
maandblad

Campagne begonnen?

Wie de politiek van de voorbije zomermaanden bekijkt kan maar één zaak vaststellen: het lijkt wel of de verkiezingscampagne voor mei 2014 al is begonnen.

Er zijn in dat licht meer en meer tekenen die erop wijzen dat er na de verkiezingen in Vlaanderen eendoor de media zogenaamde 'rechtse coalitie' tot stand zou komen. Uit N-VA-kringen wordt de roep naar een Vlaamse regering zonder de sp.a almaar sterker en

zelfs in Brussel, Wallonië en op federaal vlak wil men de socialisten aan de kant. Vooral federaal minister Didier Reynders van de MR wil de partij van premier Elio Di Rupo totaal aan de kant en hij heeft daar een grote bondgenoot voor gevonden in Vlaanderen: Bart De Wever.

De verlenging van het kabinet Elio Di Rupo in Di Rupo II lijkt een piste, maar in Vlaanderen lopen CD&V, N-VA en Open Vld er

niet warm voor. CD&V zou federaal opnieuw de premier willen, N-VA ziet in een regering met de PS niets dan stilstand en Open Vld zit nu in een linkse federale regering waardoor de Vlaamse liberalen het aartsmoelijk hebben om 'rechtse' kiezers aan te trekken. Geen echte optie dus om te groeien.

Het worden volgend jaar echt de 'moeder aller verkiezingen'.

>>> Lees meer blz. 2

Inhoud

100 jaar LVV Koningskwesie verdeelde liberalen /3 | ONDERWIJS De bric-a-brac van de Vlaamse regering /6 |
BOEKEN De hete zomer met Pieter Aspe /10 | OPINIE Wie verlaagt de lasten? /12 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

De as De Wever-Reynders

De verkiezingscampagne is deze keer wel erg vroeg op gang gekomen. Partijen eisen het premierschap in de Wetstraat 16 op, of niet. Er worden veto's uitgesproken over mogelijke coalitiepartners. Huidige coalitiepartners rollen vechtend over de straat. Er duiken geruchten op over voorakkoorden.

Het behoort natuurlijk tot de politieke politicienne dat in de aanloop van verkiezingen druk gespeculeerd wordt over wie met wie een coalitie wil maken. Maar dit keer zijn de zenuwen wel echt strak gespannen. Daarbij komt telkens N-VA in het vizier, en de vraag of de partij van Bart De Wever werkelijk voor een electorale verschuiving van het partijlandschap zal zorgen. De Wever zelf riep zijn partij in tal van interviews uit tot de nieuwe 'Vlaamse Volkspartij'.

Op federaal vlak is het duidelijk: hij is niet echt geïnteresseerd in de Wetstraat 16, maar heeft wel een voorkeur voor een premier van de CD&V, want in eigen rangen zijn de kandidaten dun bezaaid om een herstelregering te leiden. Al blijft de vraag wie anders dan hijzelf kandidaat zou kunnen zijn. Twee: hij wil koste wat kost de PS aan de kant omdat deze partij volgens hem staat voor de Franstalige belasting-

partij waartegen De Wever hard oppositie voert. Zijn voorkeur gaat uit naar een akkoord met de MR, meer concreet in de persoon van Didier Reynders. De top van N-VA en de MR vergaderen geregeld om de violen

gelijk te stemmen. Vooral dan met Didier Reynders. MR-voorzitter Charles Michel heeft in interviews meer reserve getoond, maar dat kan maar 'voor de schijn' zijn.

De goede banden tussen MR en N-VA moeten Elio Di Rupo danig op de zenuwen werken. Ook bij Open Vld leidde het tot enig wenkbrauwengefrons, want indien MR en N-VA federaal zouden regeren, lijkt het logisch dat ook Open Vld mee aan tafel gaat. Bovendien is het een Belgische gewoonte om van het regionaal niveau een afspiegeling te maken van de federale coalitie. Dat wil De Wever alleszins, want de huidige spreidstand (N-VA zit niet in de federale maar wel in de Vlaamse regering) doet pijn. Dus komt Open Vld ook in aanmerking voor de Vlaamse regeringscoalitie. De Wever en zijn partij weten goed dat ook bij Open Vld de roep naar een 'rechtse' coalitie, met de CD&V, electoraal comfortabeler is. Nu zit Open Vld in een 'linkse' federale regering wat het haar

moeilijk maakt om openingen te maken naar meer 'rechtse' kiezers. Dat Open Vld in Vlaanderen in de oppositie zit, heeft haar tot op heden nog niet veel opgebracht.

Wie de bui al zag hangen, is sp.a-minister Johan Vande Lanotte. Hij spreekt zelfs van een soort van cordon rond de socialistische partijen. Ze moeten er na mei 2014 op alle niveaus uit, zo voelt hij aan. Zijn aanvoelen sluit perfect aan bij de strategie van De Wever. De campagne van de sp.a ligt dus al klaar: "zonder de socialisten geen sociale zekerheid. Denk aan het gezond verstand, want de 'rechtse' monstercoalitie zal uw pensioen afpakken en besparen op de rug van de kleinverdieners". Dat het tussen N-VA en sp.a niet echt goed zit, moet je niet ver zoeken: in de Vlaamse regering wordt er gekibbeld over de woonbonus, het brugpensioen bij Ford, over arbeidskaarten voor Roemenen... Op federaal vlak zijn de Vlaamse socialisten ook geen eenvoudige medebestuurders. Zo hebben ze nu een nieuw slachtoffer gevonden: Defensieminister Pieter De Crem die nieuwe jachtvliegtuigen wil aankopen. Het stuit op een onverbiddelijk 'njet' van de sp.a. Wie de partijprogramma's natuurlijk nuchter bekijkt, kan

niet anders dan tot de vaststelling komen dat er in Vlaanderen meer gelijkenissen zijn tussen Open Vld, N-VA en CD&V. Vooral op sociaaleconomisch vlak. Alleen de splitsingsideeën van N-VA zouden vooral

"Wie de partijprogramma's natuurlijk nuchter bekijkt, kan niet anders dan tot de vaststelling komen dat er in Vlaanderen meer gelijkenissen zijn tussen Open Vld, N-VA en CD&V."

bij Open Vld roet in het eten kunnen gooien. Maar ook daar heeft De Wever al laten weten dat hij het land niet meer in een dagenlange impasse wil storten zoals in 2010 en hij niet echt aandringt op nog eens een rondje staatshervormen.

Het zijn erg doorzichtige analyses, niets nieuws onder de zon. Ze worden in de pers gelanceerd met tal van bijbedoelingen om de tegenstrevers uit hun tenten te lokken. Maar wat er echt in de hoofden van de grote tenoren van de moeder aller verkiezingen speelt, weet niemand.

Hopelijk gaan de volgende weken deze speculaties en strategospelletjes wat liggen en concentreert men zich op de inhoud. Hopelijk dragen de ideologische congressen die in het verschiet liggen, hiertoe bij. Hopelijk houden de ministers het hoofd koel en besturen zij ordentelijk voort.

En laat in mei de kiezer dan maar beslissen.

Koningskwestie verdeelde liberalen

Tijdens de Koningskwestie (1944-1950), Volksbelang had het altijd over de 'Grondwettelijke Kwestie', zat het LVV tussen twee vuren: het overwegend katholiek en leopoldistisch Vlaamse deel en de anti-leopoldistisch Franstalige partijtop. Nooit verdeelde een politieke kwestie zo de liberalen als de Koningskwestie, de periode waarin het land verscheurd geraakte over het al dan niet terugkeren van koning Leopold III, na de tweede wereldoorlog, naar België.

De Liberale Partij, was, zoals het land, verdeeld in twee groepen. Vlaanderen wou een terugkeer van Leopold III naar België, de Brusselaars en de Walen waren tegen. De laatste groep had evenwel de touwtjes in de liberale partij in handen en bepaalde het 'officieel' partijstandpunt. Binnen het LVV groeide het voorstel om binnen de partij een bijzondere commissie op te richten om de uiteenlopende meningen te verzoenen. De commissie werd op 10 juli 1948 opgericht en bestond uit twaalf leden, onder wie twee LVV'ers (Julius Hoste en Victor Sabbe). Vanuit die commissie ontstond dan het voorstel om een nationale commissie op te richten die een parlementair voorstel moest uitwerken.

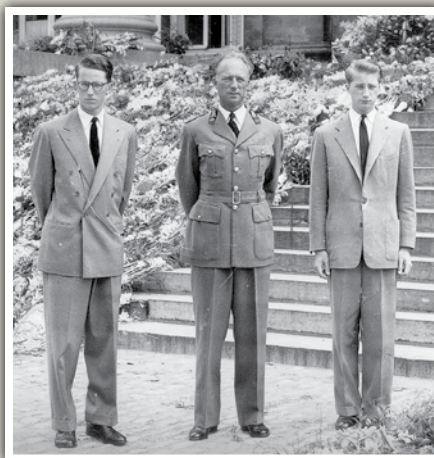
Referendum

Maar toen Gaston Eyskens in juni 1949 de verkiezingen won, haalde hij het idee van de volksraadpleging uit de kast, een idee waar tegen de Liberale Partij zich meteen verzette, officieel dan weer, want ook daar waren de liberalen grondig verdeeld. Volksbelang schreef aanvankelijk dat dergelijke raadplegingen tegen de geest van de Grondwet waren. Maar toen het referendum de enige uitweg leek, draaide het blad bij.

De kwestie had voor de liberalen bijzonder ongunstige gevolgen. Afwezigheid van partijtucht, vage standpunten en de geëtaleerde verdeeldheid van de liberalen bij de publieke opinie waren dodelijk.

Afstraffing

Bij een conflict dat zozeer de opinies polariseert als met de Koningskwestie het geval was, is een gematigde positie doorgaans electoraal weinig lonend. Bij de verkiezingen van 26 juni 1950, die geheel in het teken van de Koningskwestie stonden, verloren de libera-

22 juli 1950: na de terugkeer van Koning Leopold III uit ballingschap naar België, met zijn zonen Boudewijn en Albert.

len dan ook één derde van hun aantal Kamerzetels (de partij behaalde nog amper 20 zetels (min negen, of 11,25 procent), de socialistenvieruervien 77 en de CVP liefst 108 zetels). De CVP behaalde de absolute meerderheid in Kamer en Senaat en van 1950 tot 1954 volgden drie homogene CVP-regeringen elkaar op, telkens met Pierre Harmel als onderwijsminister. Het beleid van Harmel, dat enerzijds zorgde voor een forse verhoging van de subsidiëring van het vrij onderwijs en anderzijds het openbaar onderwijs in een aanvullende rol terugdrong, stelde andermaal de Schoolkwestie centraal.

De homogene regering-Duvieusart stelde op 20 juli 1950 vast dat aan de onmogelijkheid te regeren een einde kwam en op 22 juli keerde de Koning terug naar België. Daarop werden in Wallonië en in Vlaanderen, nieuwe stakingen gehouden. Te Grâce-Berleur, bij Luik, werden op 30 juli drie betogers gedood door rijkswachtkogels, een vierde overleed later. De situatie dreigde te ontsporen door een mars op Brussel op 2 augustus. Spoedoverleg tussen de drie grote politieke families leidde tot een akkoord om de koninklijke be-

voegdheden over te dragen aan kroonprins Boudewijn. Deze legde op 11 augustus 1950 de eed af als nieuwe koning.

Splitsing

Het LVV schoof de verantwoordelijkheid voor de verkiezingsnederlaag in de schoenen van de Franstalige liberale partijtop. Binnen het LVV werd er zwaar aangedrongen op een grondige hervorming van de partij. Het kwam hierbij tot een harde confrontatie op het liberaal congres van 16 en 17 december 1950. De partijleiding werd verweten dat ze geen enkele voeling had met het Vlaams liberalisme. Op een algemene vergadering van het LVV van 29 oktober 1950 kwamen twee pistes op tafel die aan het partijcongres van 16 en 17 december 1950 zouden worden voorgelegd: een betere vertegenwoordiging van de Vlamingen in de partij; het opsplitsen van de partij in een Vlaamse en Franstalige vleugel. Het laatste voorstel deed heel wat stof opwaaien. Het was de eerste keer in de geschiedenis van het verbond dat er zo expliciet over een splitsing van de Liberale Partij werd gesproken. – B.C.

INTUSSEN IN IJSLAND ...GUNNLAUGSSON EN EUROPA

DOET IE HET, OF DOET IE HET NIET?

Het is koelen of blazen, maar zeker is dat IJsland niet staat te popelen om snel bij de Europese Unie aan te sluiten. Koelen, dat betekent gewoon alles op zijn beloop laten. Niet ja en niet nee zeggen tegen de aanvraag die het roodgroene kabinet op 16 juli 2009 officieel indiende. Blazen wil zeggen, het roer weer omgooien en terugkeren naar de splendid isolation, nu het kwaadste van de grote crisis voorbij lijkt.

door Lukas De Vos

Zoals gebruikelijk op IJsland wordt het beleid dan onderworpen aan een volksraadpleging. En dat was een redelijk populistische verkiezingsbelofte van centrumrechts, dat merkwaardig genoeg opnieuw de macht veroverde in april. Het was toch de Onafhankelijkheidspartij, toen onder leiding van de inmiddels veroordeelde Géir Haarde, die blunderde door de bankenbubbel rustig te laten opzwellen, tot in de VS Lehman Brothers IJsland als eerste in hun val meesleurden eind 2008? Diezelfde Onafhankelijkheidspartij werd met lengten de grootste bij de laatste verkiezingen, maar voorzitter Bjarni Benediktsson voelde er weinig voor om premier te worden (en over enkele jaren op zijn beurt te worden afgeschoten). Hij liet de eer om regeringsleider te worden aan Sigmundur Davíð Gunnlaugsson van de Progressieve Partij.

Door het rampzalig bankroet van de drie grote banken (Landsbanki, Glitnir, Kaupthing) werd de IJslandse kroon tot 85% in waarde verminderd.

Geen afspraken

Midden augustus bleek dat er in feite geen afspraken waren gemaakt over de Europese strategie. Gunnlaugssons partijgenoot, minister van Buitenlandse Zaken Gunnar Bragi Sveinsson, zei in een radiogesprek openlijk dat een referendum volstrekt overbodig was. Benediktsson merkte daarop droogjes op dat geen van beide coalitiepartners toetreding tot de EU in zijn kiesprogramma had staan. Maar, zoals Willem de Zwijger al weinig fijnzinnig de stemming (in het parlement en bij de bevolking) manipuleerde: "Wie zwijgt stemt toe".

De Unie wekt meer dubbelzinnige gevoelens

dan wrevel op. Meest voor de handliggend is de bescherming van de oertraditionele visvangst. Zou men armoe lijden om een makreeltje meer? Europa gaat daar licht over, Reykjavik niet. Voor Europa zijn vangstbeperkingen een zaak van geloofwaardigheid en milieubescherming, voor IJsland een inbreuk op zijn overlevingsprogramma. IJsland trok in één klap eenzijdig zijn aandeel op van 2.000 naar 130.000 ton. Makreel zoekt kouder water op, en door opwarming van de zee zit er nu veel meer in de territoriale wateren van IJsland. Overbevissing had de Unie gedwongen tot het opleggen van quota, maar binnen de Europese Economische Zone

zijn er nog kapers op de kust. De Unie volgt Schotland en niet-lid Noorwegen. Het Europees Parlement noemt IJsland en de Faeröer ronduit “moderne Vikingrovers”. “Wij weten wat duurzaamheid inhoudt”, replikeerde Gunnlaugsson toen hij half juli Europees president Van Rompuy opzocht in Brussel, opvallend een der eerste buitenlandse bezoeken die hij als nieuwe premier bracht. Reykjavik is even onwillig over de internationaal verboden walvisvangst – er moet nogal wat wetenschap bedreven worden in IJsland als ze zoveel uitzonderingen op het verdrag vragen en krijgen en nemen. De IJslander grinniken daarom. Ze gnuiven om de Britten die voor liefst 10% van al hun fish and chips afnemen van Warners Fish Merchants, die een grote klant is bij HB Grandi. Achter de schermen trekt Hvalur hf aan de touwtjes. Directeur Kristján Loftsson van de firma die letterlijk ‘Walvis’ heet, is ook voorzitter van Grandi. Maar Grandi is zuiver op de graat, zegt Warners. Ze hebben daar duidelijk geen zin om in de eigen vingers te snijden. Ontweien en kaken is aan hen niet besteed.

Strijdpunt

De visserij was eigenlijk het enige echte strijdpunt voor de toetreding. Milieu hangt ermee samen. En door het rampzalig bankroet van de drie grote banken (Landsbanki, Glitnir, Kaupthing), wat de kroon tot 85% in waarde deed verminderen, greep Reykjavik terug naar beperkingen op de kapitaalmarkten – met succes, dat wel, maar niet conform het vrij verkeer van kapitalen dat de EU hanteert. Met als nukkig resultaat dat nogal wat bedrijven die inzetten op technologische vernieuwing (zopas nog Skema dat onderwijsprogramma’s opmaakt) andere oorden opzoeken. De zaak van Icesave had de Britten (alweer) en de Nederlanders in de touwen gejaagd. Maar IJsland kreeg over de hele lijn juridisch gelijk van de Europese Vrijhandelsassociatie. Van de weeromstuit is ook het animo voor de EU in IJsland zelf fel verbleekt. Iedereen zag de plots stilgevallen bouwverven, de Poolse gastarbeiders vertrokken in ijtempo, hele wijken rond Reykjavik (dat zijn bevolking elk jaar met 1 procent zag toenemen) werden

spooksteden. Al wie tot meer dan 100% had kunnen lenen om zich bouwgrond of een huis aan te schaffen, had dat helemaal of deels in vreemde munt gedaan. De afbetaling van de hypotheek gierde omhoog toen de bubbel was gebarsten. En dus moesten heel wat kopers hun eigendom terug kwijt, meestal aan de plaatselijke besturen, die op hun beurt duur geld moesten gaan lenen. Net als in Ierland gingen de vastgoedspeculanten en projectontwikkelaars bij bosjes op de fles.

De politieke wissel na vier jaar volgehouden soberheid van socialiste Jóhanna Sigurðardóttir heeft daar geen goed aan gedaan. Het herstelwonder begint nu al barsten te vertonen. Niet alleen liepen de directe fiscale kosten hoger op dan gelijk waar in Europa (tot ruim 13%, meer nog dan in Nederland), nergens groeide de openbare schuld tussen 2007 en 2011 zo snel aan, met 78% van het BBP, of verloor het, op Letland na, zoveel productie (dik 100%). De werkloosheid die vrijwel onbestaande was, piekte naar 8%, zakte dan, maar is in eind juli opnieuw opgelopen tot 6,8%. De prijs van de verbruiksgoederen steeg met 4,3% tegenover 3,8% vorig jaar. En de vooruitzichten ogen nog somberder.

Verzuring

Ook op andere terreinen verzuurt de samenleving. Ik noem maar drie voorbeelden. De immigratie. De betrekkingen met Rusland. En de persvrijheid.

Voor al Moskous is een ander paar mouwen, want daar wordt de onvrede getrokken door de immens populaire nieuwe burgemeester van Reykjavik, de komiek Jón Gnarr. Hij liet zijn stadsraad een motie goedkeuren om de banden met Rusland te herzien, nu Poetin het duidelijk gemunt heeft op de homosek-

Ook de IJslanders schoot de affaire-Snowden in het verkeerde keelgat. De journalistenbond was danig in zijn wiek getroffen, omdat de Britten op grond van de antiterreurwetten de partner van Glenn Greenwald van The Guardian oppakten en negen uur op de rooster legden. Greenwald kreeg van Edward Snowden tienduizenden documenten die de onwettige praktijken van de geheime dienst aantonen.

suele medemens. De verbroedering met de stad Moskou uit 2007 moet eraan geloven. In één moeite veegt hij ook Amerika de mantel uit. “Vier uur aanschuiven voor de zoveelste bodycheck, vingerafdrukken en foto, dat is zelfs in China niet te zien”, fulmineert hij. “Mijn zoontje van acht is het zo beu dat hij me smeekt om de plas niet meer over te steken”. Serves them right. Meteen koppelde hij zijn standpunten aan een pop poll. Op YouTube zong hij “Should I stay or should I go?” van The Clash, met het oog op de verkiezingen komende lente. Een schot in de roos. Tweederde van de kiezers staat achter hem.

Snowden

Hij kan er nu nog meer afkeer van het Angelsaksisch Atlantisme aan vastknopen, want de paranoïde vervolging van klokkenluiders die de NSA aan de paal nagelden is de IJslander in het verkeerde keelgat geschoten. De journalistenbond is danig in zijn wiek getroffen, omdat de Britten op grond van de antiterreurwetten de partner van Glenn Greenwald van The Guardian oppakten en negen uur op de rooster legden. Greenwald kreeg van Edward Snowden tienduizenden documenten die de onwettige praktijken van de geheime dienst aantonen. “Pure intimidatie”, schreef Hallgrímur Indriðason, de voorzitter van de audiovisuele media in een open brief aan David Cameron. “Misbruik van terreurwetten die voor heel andere doeleinden en verdachten zijn opgesteld”. Het IJslandse Centrum voor Onderzoeksjournalistiek (iets als ons Fonds Pascal Decroos) sloot zich daar bij aan. “Een uiterst gemene aanval op de vrije pers en de vrijheid van meningsuiting”. Het woord afpersing was beter op zijn plaats geweest. Maar daar zijn de IJslander allicht te beleefd voor.

Het kan beter dan deze bric-a-brac

Uit een grote bevraging blijkt dat acht op de tien leerkrachten de geplande onderwijshervorming van de Vlaamse regering verwerpt, net als twee op de drie ouders. “Dit verbaast ons helemaal niet”, zegt oud-minister van onderwijs Marleen Vanderpoorten. Ze roept de Vlaamse regering op haar huiswerk over te doen. “Leerlingen en leerkrachten verdienen beter dan deze bric-a-brac”.

De voorbije maanden was er heel wat te doen omtrent de hervorming van het secundair onderwijs. Het kwam zelfs zover dat het voortbestaan van de Vlaamse regering aan een zijden draadje hing. “Dit alles was het gevolg van de onoverbrugbare verschillen die bestonden en nog steeds bestaan tussen de drie regeringspartijen CD&V, N-VA en sp.a. Men heeft de voorbije jaren gezocht naar compromissen zonder ze te vinden. Wel heeft men jarenlang in de media het ene ballonnetje na het andere opgelaten, hetgeen telkens opnieuw aanleiding gaf tot een rel binnen de meerderheid. Een mooi schouw-

“Halfslachtig compromis waarop niemand zit te wachten”

spel was dit niet en intussen werd van leerkrachten, directies, leerlingen en ouders verwacht om de moederin te houden en te blijven geloven in een goeie afloop ten gunste van de onderwijskwaliteit”, zegt **Marleen Vanderpoorten**.

Uiteindelijk bereikte men een akkoord dat geen akkoord bleek te zijn: zelfs over de afgesproken maatregelen legden de verschillende regeringspartijen tegengestelde verklaringen af. “Het was op een bepaald ogenblik hallucinant om te zien hoe hetgeen in het parlementair halfroond door leden van de meerderheid werd gezegd, tegelijkertijd door de voorzitter van N-VA in de leeszaal van het parlement werd tegengesproken. Vooral over de invoering van een brede eerste graad en over het afschaffen van de schotten tussen ASO, TSO, BSO en KSO kwamen de tegengestelde interpretaties van het bereikte akkoord naar voor. Nochtans gaat het hierbij om de meest fundamentele hoofdstukken van het akkoord. Hoe kan men als beleidsmaker hopen op een breed maatschappelijk draagvlak indien de beleidsmakers zelf geen

“Huiswerk overdoen, in nauwe dialoog”

gemeenschappelijk vlak delen?”, aldus de liberale onderwijsspecialiste.

Het resultaat van al het geruzie is duidelijk: de plannen van de Vlaamse regering zijn een halfslachtig compromis waarop niemand zit te wachten. Open Vld roept de Vlaamse regering daarom op om haar huiswerk over te doen. “Een onderwijshervorming kan maar succes hebben indien ze gedragen wordt door leerkrachten, directies, leerlingen en ouders. Zij staan elke dag in het werkveld en zijn onze onderwijsexperten bij uitstek. Het wordt tijd dat naar hen wordt geluisterd. Daarom doet de Vlaamse regering er beter aan haar onderwijscompromis af te voeren en haar huiswerk over te doen, in nauwe dialoog met de leerkrachten en ouders. Als minister van Onderwijs Pascal Smet nu toch koppig doorzet, dreigen we binnen enkele jaren vast te stellen dat er nog steeds niets is gebeurd. En dat kunnen we ons niet meer veroorloven,” besluit Marleen Vanderpoorten.

www.marleenvanderpoorten.be

30 jaar Liberaal Archief

Het Liberaal Archief vierde voor de zomer zijn dertigste verjaardag. De feestzitting naar aanleiding van het dertigjarig bestaan van het Liberaal Archief, op zaterdagmiddag 29 juni 2013, werd bijgewoond door meer dan 300 aanwezigen. De namiddag werd gepresenteerd door Jaak Pijpen.

Na een inleiding door voorzitter **Jan Kerremans**, hield Algemeen Rijksarchivaris prof. dr. Karel Velle een toespraak over het belang van archieven en cultureel erfgoed. Daarna volgde een panelgesprek onder leiding van Bert Cornelis met drie belangrijke archiefvormers, de ministers van Staat Annemie Neyts, Karel Poma en Herman De Croo, en met prof. dr. Walter Prevenier, over de specifieke rol van het Liberaal Archief in het erfgoedveld.

Het Liberaal Archief is opnieuw erkend als Cultureel Archief tot in 2017. Eigenlijk had de viering vorig jaar moeten plaatsvinden, maar door werken aan het gebouw aan het Kramersplein werd deze een jaartje verschoven. Vandaar dan ook de titel van de viering '30+1'.

Dertig jaar geleden stelden een aantal historici, w.o. Adriaan Verhulst, Walter Prevenier, Juul Hannes en Albert Derolez vast dat het onderzoeksveld van het liberalisme in België een totaal onontgonnen terrein was.

Jan Kerremans: "Ze hebben toen, naar het voorbeeld van Kadoc en Amsab, het Liberaal Archief opgericht. Professor Marcel Bots was toen pas op emeritaat gegaan en hij was gekend om zijn doorzettingsvermogen en werkracht. Archieven opsporen, vertrouwen winnen, een bibliotheek uitbouwen, publicaties verzorgen, het was voor de hoogleraar emeritus een volzijdse betrekking. Koppig en gedreven,

zijn roots in de klei van de Westhoek, vond Marcel Bots in Luc Pareyn, een ideale medestander met dezelfde roots en koppigheid. Hun werk leidde ertoe dat de toenmalige minister van Cultuur, Karel Poma, ons zeer snel kon erkennen als volwaardig archief."

Het archief bevat: 10 km archief, 100.000 foto's; een grote iconografische collectie; 50.000 titels in de bibliotheek; 2.600 kranten en tijdschriften; meer dan 70 publicaties; minimum 3 tentoonstellingen per jaar; begeleiding van doctoraten en master-thesissen; zijn de kerncijfers van het archief.

www.liberaalarchief.be

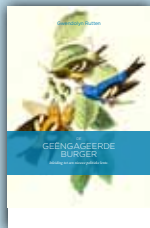
Het burgermanifest van Gwendolyn Rutten

'De geëngageerde burger' is de titel van een boek dat voorzitter van Open Vld **Gwendolyn Rutten** voor de zomer lanceerde. Het manifest zal de basis zijn van het ideologisch congres van november.

Het gaat om een interactief boek, waarin de lezer kan grasmaaien, commentaar kan geven, quotes kan delen en zelf zinnen kan toevoegen. 'De geëngageerde burger', is in eerste instantie een visietekst, een voorzet die het debat aanzwengelt. Een tekst die door en door liberale vragen stelt – en die probeert de contouren van liberale antwoorden op die vragen vorm te geven.

Het was het startschot voor een participatief traject van 150 dagen, richting ideologisch congres in november. Via ideologische debatten werkt de partij volop aan een nieuw liberaal verhaal en via zomerstages bracht men de liberale engagementen in de praktijk. De congres tekst zelf wordt geschreven op basis van concrete voorstellen, en met een antwoord op concrete vragen.

Dit boek biedt het ruimere denkkader waarbinnen een nieuw liberaal traject moet ontstaan.

*U kan het boek downloaden op www.politiekkelente.be.
Gedrukte exemplaren kan u bestellen via onthaal@openvld.be voor 11,99 euro.*

Info: www.politiekkelente.be

Manifesto, het vervolg van 'Stadslucht maakt vrij'

In 2003 vonden drie liberale politici elkaar in hun strijd voor een positiever stedenbeleid. In hun ogen was er amper sprake van stedenbeleid. En als er al een Belgisch of Vlaams stedenbeleid was, ging dit vooral uit van de stad als probleem.

In 2004 geven Sven Gatz (Brussel), Sas van Rouvoij (Gent) en Christian Leysen (Antwerpen) samen de aftrap van 'Stadslucht Maakt Vrij': een open politiek initiatief met als doelstelling de ontwikkeling van een liberale visie op de stad en het stedelijk beleid, met de nadruk op de mogelijkheden en de innovatieve kracht van de stad. Er volgden tussen 2005 en 2011 vier 'Stadslucht maakt Vrij'-boeken die het debat over een liberaal stedenbeleid hebben gevoed.

Met deze tweetalige publicatie, de eerste in een nieuwe reeks, geven **Patrick Stouthuysen** en **Johan Basiliades** een doorstart aan het 'Stadslucht Maakt Vrij'-initiatief.

In dit eerste deel bundelen ze een aantal basisteksten: het oorspronkelijk 'Liberaal Stedenmanifest' uit 2004, het 'Liberaal Manifest voor een Open Stad' uit 2008, het 'Manifest van een Nederlandstalige Brusselaar. Taal en Identiteit in een Kosmopolitische Grootstad' uit 2011, aangevuld met een inleiding over de stedelijke roots van het liberale denken en politieke handelen.

*Johan Basiliades, Patrick Stouthuysen (red.), **Manifesto. Stadsmanifest - Manifeste urbain. Stadslucht maakt vrij.** Uitg. ASP, Liberaal Archief, Willemssfonds, 2013; 169 blz.; 9,50 euro.*

Buls in Thailand

De liberale, Brusselse burgemeester **Karel Buls** (1837–1914) reist in 1900 door Thailand. Daar bezoekt hij de Belgen die er, op vraag van de Siamese koning, helpen de instellingen van het land te hervormen. Die opmerkelijke periode, waarin België als gidsland optrad, is hier helemaal vergeten. Tijd dus om Buls' reis en dat merkwaardige Belgische avontuur aan de vergetelheid te ontrukken.

Siam, het huidige Thailand, moest zich rond de vorige eeuwwisseling weren om als onafhankelijk koninkrijk stand te houden tussen koloniale grootmachten als Frankrijk en Groot-Brittannië. De Fransen hadden Vietnam geannexeerd, de Britten Birma. Thailand vreesde, niet zonder reden, dat hen hetzelfde lot te wachten stond. De toenmalige Siamese koning Chulalongkorn wou zijn land koste wat kost moderniseren. Alleen zo kon hij uit handen blijven van de Westerse mogendheden.

Hij zocht hulp bij Europese experts, van Denemarken over Duitsland tot Portugal, maar kwam ook bij Belgen terecht. Het is in die brede context van Belgisch-Siamese samenwerking dat de befaamde burgemeester van Brussel Karel Buls (1837-1914) Siam bezocht. "Dat was best een heel avontuur," vertelt VUB-professor Patrick Stouthuysen, die een boeiende inleiding heeft geschreven bij de heruitgave van Buls' reisaantekeningen *Croquis Siamois*.

*Charles Buls, **Croquis siamois, récit de voyage illustré (1901)** Uitg. ASP, Liberaal Archief, Willemssfonds, 2013; 167 blz.; 25 euro.*

REGULERING VAN DE BANKEN

Na 'te weinig' nu 'te veel'?

Als de financiële crisis die in 2008 begon iets duidelijk heeft gemaakt, is het wel dat het toezicht op en het reglementair en voorzichtig toezichtskader waarbinnen de banken moeten, of mochten?, functioneren veel te zwak was. Dus dat er 'iets' moest gebeuren, was en is voor iedereen zonneklaar. De vraag is alleen of we nu niet aan het overdrijven zijn in de andere richting.

door Marc Bienstman

Uit een studie van KPMG blijkt dat -voor ons land - op dit ogenblik de banken geconfronteerd worden met maar liefst 31 nieuwe richtlijnen en/of wetgevingen en/of circulaire's. Uiteraard allemaal met de beste bedoelingen: de consument beter beschermen - de financiële instellingen beter besturen en controleren - zorgen voor een meer solide kapitaalbasis (dus een sterkere 'buffer' om schokken op te vangen) van de banken - de financiële markten beter en meer transparant laten werken - enz.

Nieuwe kosten

Maar de keerzijde van dit verhaal is dat al deze nieuwe regels de banken voor nieuwe kosten en/of uitdagingen plaatsen: al deze nieuwe regels moeten concreet binnen de organisatie worden ingevoerd (wat o.m. aanpassingen vereist van computersystemen - wat bijkomende opleidingen vereist van de bankmedewerkers (om al deze nieuwe regels correct te interpreteren en toe te passen) - wat een strengere selectie vereist bij de kredietverlening (om de risico's beter te beheersen)...

Uit bovenvermelde studie blijkt nu dat na rondvraag bij alle banken op de Belgische markt er voor de banken niets anders opzit dan al deze kosten op een of andere manier te verhalen op de consument en/of op de bankmedewerkers: voorzichtige ramingen

geven aan dat de banken hun kosten met minstens 10% moeten doen dalen wat vooral zal gebeuren via verdere afdankingen van personeel - dat de prijszetting van bestaande kredieten en/of andere financiële produkten moet worden verhoogd met 25 tot 70 basispunten - dat allerlei "fees", niet-interest inkomsten jaarlijks met minstens 2 à 3% moeten stijgen - dat eerder niet-liquide assets meer liquide moeten worden gemaakt - enz. Kortom als men dit allemaal samentelt en daar dan de macro-economische impact van tracht te ramen, komt men heel dicht in de buurt van het punt waar de vraag moet worden gesteld: "wegen de bijkomende baten nog op tegen de bijkomende kosten?". Met andere woorden: wordt de remedie niet meer pijnlijk dan de kwaal? Een economie waar veel minder krediet wordt verstrekt, groeit trager en een traag groeiende eco-

nomie creert geen banen. En werkloosheid duwt de vraag (en dus de groei) verder naar beneden.

Bezinning

Kortom enige redelijkheid en bezinning bij al dit regulerend en controlerend geweld is zeker niet misplaatst. Men moet vooral vermijden elke nieuwe regel afzonderlijk, geïsoleerd te bekijken. Want zoals reeds gezegd, elke regel afzonderlijk heeft zeker zijn verdienste en wil alleen maar het beste voor de mensen. Het is vooral de cumulatie van al die (31) regels samen, die wel eens tot het omgekeerde zou kunnen leiden van wat men echt beoogt. Zo'n fundamenteel debat en bezinning over deze vraag zou wel eens in ons parlement mogen worden gehouden.

mbienstman@hotmail.com

De helft van de Egyptische lente?

Aviva Dierckx,
voorzitter
Liberale Vrouwen

Moeilijk om nog kop en staart te vinden aan de gebeurtenissen in Egypte, ondanks veelheid aan beeld en klank. Ook ter plaatse heerst die verwarring. Wie steunt wie? Wie deed wat? Van journalisten die de familie van hun tolk voor de camera halen of van Vlamingen die hun kapper citeren worden we niet wijzer.

Neem alleen al het voorbeeld van de aanrandingen van vrouwen op het Tahrir-plein, waar je de ene getuige hoort verklaren dat het leger de dader is, en de andere met zekerheid moslimbroeders aanwijst. Quid?

Moslimbroeders zijn duivels

Zelf kon ik niet veel beters bedenken dan het te vragen aan Nawal El-Sa'adawi die in Brussel was bij de Vrouwenraad. Schrijfster, stichter van een belangrijke vrouwenorganisatie. Ze woont (na ballingschap in het Westen) op het Egyptische platteland, en staat 16de op een wereldranking van de 100 invloedrijkste activisten. Toch gaf ook haar betoog aanleiding tot twijfel.

Iedere getuige uit Egypte, hoe eerbiedwaardig ook, heeft slechts fragmenten uit het hele verhaal, en vooral een politieke lijn te pushen. Zo ook Dr. El-Sa'adawi die maar niet tot het onderwerp (vrouwen op het Tahrirplein) wil komen, en een boodschap wil mee geven pro-leger 'dat de kant van het volk koos', en tegen (in 1 adem) Moslimbroeders, Amerika en Israël. Oeps. Geconfronteerd met getuigenissen dat het leger maagdelijkheidstesten afdwong bij opgepakte meisjes, valt ze uit 'dat ze aan Amerikaanse universiteiten ook niet anders dan geweld tegen vrouwen heeft gezien, ei-

gen aan het patriarchaat, niet specifiek aan Egypte, een beschaafd volk, waar met de hulp van het leger de échte revolutie zal slagen'. Twee zinnen verder is het plots wel specifiek voor Egypte, maar dan enkel het geweld van de onbeschaafde Moslimbroeders tegen vrouwen. En dat klopt niet. Getuigenissen van vrouwen tonen aan dat er in alle lente-fases systematisch geweld gepleegd werd tegen vrouwen, door leger én Moslimbroeders.

De blauwe BH

Lente op het Tahrir-plein begon met vanzelfsprekende deelname van vrouwen. Al snel wordt tegen vrouwen behalve waterkanon en traangas ook het goedkopere middel van seksuele intimidatie en verkrachting ingezet. Ook westerse vrouwelijke journalisten kregen dezelfde 'behandeling' als revolutionaire meisjes. Dan pas werd het hier een kop in de krant, en waren het niet langer aparte gevallen maar een politiek. En toen was er het meisje met de blauwe BH. Geen journaliste, een heel gewoon meisje dat hét beeld werd van geweld tegen de vrouwen op het Tahrir-plein.

Femmes de la rue

Er bestaan in Egypte ook verborgen gefilmde beelden van vrouwen (in Westerse kledij) die aantonen wat voor reacties je 'normaal' op straat al krijgt. Voeg daarbij dat een meute opgewarmde demonstranten niet veel nodig heeft om te handelen volgens een verdachtmaking "dit is een spionne". Zowel tegen vrouwen mét als zonder hoofddoek. Ook hiervan bestaat beeld: je ziet de eerste agressie, en dan gaan onschuldige (sic) omstaanders

gretig meedoen of de prooi zelfs overnemen. Duwen, trekken, overal voelen en knijpen, wordt tegen de grond werken, voortsleuren, slaan en schoppen, schelden, spuwen, kleren van het lijf rukken, het lichaam als een vodenpop doorgeven, in een kring van mannen verzwelgen en penetreren met handen of voorwerpen, natuurlijk onderwijl nog doorgaand met een combinatie van al de andere technieken duwen, trekken enzovoort.

Dit geweld is anders dan solidair M/V gematrakt of getraangast worden.

Bij politiek geweld zou zogenaamd altijd seks-specifiek geweld horen. Waarom zouden we zo'n uitleg aanvaarden? Niet in oorlog, niet in lente, niet na de lente, niet in Congo, niet in Egypte. Een land dat zich nieuw-democratisch noemt kan daarmee niet weggomen. Het on-affe van het revolutionair proces is ook geen excuus. De snelste manier om de samenleving te veranderen is de vrouwen te mobiliseren, zei voormalig voorzitter van de VN Charles Habib Malik. Wat hij niet zei, maar het is wel waar, is dat de snelste manier om de boel te verkloten is om vrouwen verneerd naar huis te jagen.

(*) Mao zei dat vrouwen de helft van de hemel op hun schouders dragen. De Liberale Vrouwen is het eerder om de wereld te doen: dit is een column van Aviva Dierckx over die bepaalde kijk op de wereld.

Hete zomer in Vlaams thrillerland

Sinds Pieter Aspe (°1953) in 1995 zijn eerste thriller kon publiceren, gevolgd door intussen nog 31 bestsellers en zijn boeken nu ook in de VS en in de Sovjet-Unie verschijnen, zetten zijn Vlaamse collega-misdaadauteurs zich nog meer in om onze 'Vlaamse Baantjer' te evenaren, laat staan te overtreffen.

door John Rijpens

Dood van een egoïst

Een heel speciale in het rijtje is de ex-radio coryfee **Paul Jacobs**, die ons met de regelmaat van een klok blijft verrassen met een originele setting, herkenbare personages en met een ontknoping die je als lezer steeds op het verkeerde been zet. In zijn jongste, *'Dood van een egoïst'*, verneemt Jacobs' alter ego, de televisiejournalist Thomas, dat zijn vader, een 72-jarige bekende chirurg, tijdens een fietstochtje in de buurt van Merksplas frontaal en fataal werd aangereden. Spoedig blijkt dat de dood van Thomas' vader wel eens geen ongeval zou kunnen zijn. Het is steeds leuk om Jacobs aan het woord te laten in zijn ironiserende, soms spottende descripties (Uitgeverij Houtekiet).

Volbloed thriller

Rudy Soetewey, die twee jaar geleden de Hercule Poirot-prijs won (met *'Getuigen'*), liet wat op zich wachten maar pakt nu uit met de suspensierijke roman *'2017'*, gesitueerd in het Europa van 2017 dat nog steeds worstelt van crisis naar crisis. In België is de sfeer tussen Vlaanderen en Wallonië onder het vriespunt gezakt, nadat de VEP, een partij 'in het noorden', de absolute meerderheid heeft behaald. Bedreigingen vliegen heen en weer. Geweld steekt de kop op, en men wijst elkaar almaar agressiever met de vinger. In dit sfeertje ontdekt ene Michel, een klokkenluider (een nieuw soort antiheld!), dat zijn vader, een gewezen paramando van Waalse afkomst, op een onverklaarbare wijze uit het rusthuis, waar hij verbleef, is verdwenen. In zestig korte onthullende hoofdstukjes gaat hij in deze lijvige thriller (405 blz.) op zoek naar *'de waarheid achter de waarheid'* (Uitgeverij Kramat).

Bruxelles 1900

Terug van een tijdje weggeweest (de man leeft als God in Frankrijk in Spanje) is de ex-De Nieuwe Gazetjournalist **Piet Teigeler** met de politieroman *'Gevaarlijk volk'*, die zich afspeelt in het swingende Brussel van Jacques Brel anno 1900. Een politieroman vraagt een politiecommissa-

Pieter Aspe blijft een vaste waarde.

ris, hier commissaire Henri Peeters, een levensgenieter in het Bruxelles met de crinolines, de gaslampen en de luxebordelen. En een vermoorde, verminkte prostituee, die dezelfde naam draagt als de lang overleden tweelingzus van de commissaire. Spannend en psychologisch goed verantwoord (Uitgeverij Houtekiet).

Productieve Stan

Naast Aspe is **Stan Lauryssens** (nog een De Nieuwe Gazet-product, wanneer schrijft een ijverige master-in-wording eens een studie over de vele talenten in de visvijver van De Nieuwe Gazet?) beslist de productiefste van alle Vlaamse thrillerauteurs. Vorig jaar gleed hij uit met een onverfilmbaar Witseverhaal (*'Witse - Het leven is mooi, crimineel mooi'*, uitg. Houtekiet) en verraste hij met *'Lotte, 17 jaar, blond, blauwe ogen'* over een vermist meisje dat de Cel Vermiste Personen aan het werk zet. Vandaag gaat hij verder in die richting met *'Cleo, 15 jaar, rood haar, vader onbekend'* (Uitgeverij Manteau).

Enkele debutanten

Vlaamse debuten zijn er dit jaar ook. Zoals **Luc Boonens** *'Uit de hoogte'* (Uitgeverij Manteau) over misdaden die worden ontdekt door een man die zijn mededorpelingen vanuit de top van een eik bespiedt. Of **Inge Legrand** met *'De buurman'* (Uitgeverij Linkeroever) waarin veel draait rond een boosaardige buurman.

Hoewel **Hilde Vandermeeren** al meer dan veertig jeugdboeken schreef, debuteert ze nu met de thriller *'Als alles duister wordt'* (Uitgeverij Q), over een vrouw die aan gezichtsblindheid lijdt en een moordenaar niet kan herkennen (maar hij haar wel).

Wie verlaagt de lasten?

De loonlasten in ons land zijn te hoog. We hebben de twijfelachtige eer om hierin de absolute top van Europa te zijn. De werkgeversbijdragen zijn het grootste probleem. Deze moeten dringend naar beneden. De regering Di Rupo zorgde al voor een eerste verlaging, maar krijgt terecht hopen kritiek omdat het too little, too slow is. De federale oppositie laat geen kans liggen om te benadrukken dat een verlaging van de loonlasten prioriteit nummer één moet zijn voor de federale regering. Enkel zo kan onze economie terug groeien om jobs en welvaart te creëren. Europa, in hoofde van commissaris voor economische en monetaire zaken Ollie Rehn, zorgde er mede voor dat onze PS-premier al een eerste verlaging doorvoerde. Open Vld neemt hier het voortouw en dat is goed.

Nieuwe jobkorting

Terwijl de koers van de federale regering lichtjes verbetert, gaat het in Vlaanderen echt de verkeerde kant op. Nochtans zijn onze ondernemers naast Belgen ook Vlamingen. Een verlaging van de werkgeversbijdragen is op Vlaams niveau dus minstens even welkom. **Onmogelijk om de werkgeversbijdragen op Vlaams niveau te verlagen denkt U? Think again!** De Vlaamse regering heeft wel degelijk de fiscale "tools" om de loonlasten te verlagen. Net zoals ze enkele jaren geleden een jobkorting gaf aan de werknemers, kan ze dat nu in crisistijd perfect doen voor de werkgevers. Sterker nog, het bestaat al en men heet dit de "tewerkstellingspremie". Een premie voor elke onderneming voor elke arbeidsplaats. De Vlaamse regering geeft deze momenteel enkel voor de doelgroepen 50-plussers. Maar

*Frederick Vandeput
Voorzitter Jong VLD*

*Franc Bogovic
Politiek Secretaris
Jong VLD*

niets belet haar om deze tewerkstellingspremie uit te breiden naar alle werknemers.

Een tewerkstellingskorting ter grootte van de afgevoerde jobkorting zou de loonlasten effectief verlagen met 300 euro per werknemer per jaar. Peeters en Muyters beloofden destijds trouwens dat ze een alternatief voor de jobkorting zouden invoeren en de afschaffing geen simpele manier was om de begroting in evenwicht te krijgen. Die belofte is tot op dit moment dode letter gebleven. Dat hoeft ons natuurlijk niet te verbazen, want dat is dagelijkse kost in de Vlaamse regering.

Als financiering kan men de huidige 22 Vlaamse banenplannen en de uit de kluiten gewassen subsidiereglementen vereenvoudigen, of beter nog: vervangen door één simpele maatregel namelijk het verlagen van loonlasten van alle werknemers. Dat dit momenteel niet gebeurt, is eigenlijk niet zo verwonderlijk: sp.a geeft de voorkeur aan haar gratis bussen, CD&V geeft liever geld aan haar belangengroepen en N-VA heeft baat bij een crisis, zo kan ze aantonen dat ons land niet werkt. Al toont ze in deze vooral aan dat de huidige fiscale autonomie niet werkt, want zelfs in tijden van hoge nood gebruikt men ze niet.

Verkiezingsthema

We roepen op om hiervan de hoeksteen van de liberale oppositie in Vlaanderen te maken. De Vlaamse Open Vld-fractie moet hoofdzaak van bijzaak leren onderscheiden en vooral hameren op het verlagen van de loonlasten, ook op Vlaams niveau. Dit moet prioriteit nummer één zijn voor de verkiezingen van 2014. Ons land heeft een lastenverlaging van minstens 5 miljard nodig. Met de 800 miljoen van de jobkorting, het vereenvoudigen van banenplannen en subsidiereglementen, een kleiner overheidsapparaat én het afschaffen van gratis bussen en andere projecten om de kiezer te paaien, kan Vlaanderen onze ondernemers al een stuk tegemoet komen. Dit verkiezingsthema nu al zetten is transparant en duidelijk. Het dwingt bovendien politieke tegenstanders om kleur te bekennen. Kiest sp.a ook voor lagere lasten op arbeid als ze dit niet kan financieren door een droombelasting op vermogen? Kiest N-VA voor lagere lasten voor Vlaamse ondernemers? Of kiest ze voor het verder zetten van hun huidige verrottingsstrategie?

Druk

Voor ons is de keuze alvast duidelijk. Ons land heeft dringend een lastenverlaging nodig. Alle regeringen van ons land moeten onder druk worden gezet om de nodige maatregelen te nemen, ook de Vlaamse. Dit geeft zuurstof aan de bedrijven en komt ten goede aan alle Vlamingen. Misschien moeten we maar eens een open brief sturen naar Olli Rehn zodat hij de Vlaamse regering net zo onder druk zet als de federale.